

Нелюбимі або очікувані в любові.

«ДАЙТЕ дитині трошки любові, і вона віддасть вам сторицею». Так написав англійський письменник і критик XIX сторіччя Джон Раскін. Мабуть, більшість батьків погодиться з тим, що варто виявляти до дітей любов, і не тільки тому, що вони відповідають любов'ю. Важливіше те, що любов батьків благотворно впливає на дітей.

У книжці «Любов та її місце в природі» («Love and Its Place in Nature») автор зазначає, наприклад, що без любові «діти вмирають». Відомий антрополог, уродженець Великобританії, Ашлі Монтегю, навіть сказав: «Дитина, яку не люблять, біохімічно, фізіологічно й психологічно дуже відрізняється від дитини, яку оточують любов'ю. Нелюба дитина навіть розвивається інакше».

Газета «Торонто стар» повідомила про вивчення, результати яких підтверджують це. У ній говорилось: «Діти, які виростили без обіймів, ласки та пестощів... мають непомірно високий рівень гормонів стресу». Нехтування фізичним контактом з немовлям «може серйозно вплинути на його пам'ять і здібність до навчання».

Ці результати вивчень підкреслюють необхідність присутності батьків, бо як же інакше можуть розвинути стосунки між батьками і дітьми? На жаль, навіть у багатих країнах світу з'явилась тенденція задовольняти потреби дітей без прямої участі батьків. Дітей відсилають до загальноосвітніх і недільних шкіл, на роботу, до літніх таборів, дають гроші та відправляють на бази відпочинку. Відірвані від сімейного ядра, обертаючись, так би мовити, на його віддаленій орбіті, мільйони дітей починають відчувати себе — хоча і підсвідомо — занедбаними, зайвими та нелюбими у ворожому світі дорослих.

Жорстоке ставлення до дітей має різні форми.

Недбале ставлення до дитини — це форма жорстокості, яка свідчить про брак.

Ця форма жорстокості може стати перехідною до ще гіршої. Наприклад, з 1979 року, який було проголошено Міжнародним роком дитини, більшу увагу стали звертати на явища фізичної жорстокості і сексуального зловживання дітьми. Певна річ, важко отримати точні статистичні дані, крім того, вони різні в кожній країні. Але, без сумніву, шрами від сексуального зловживання, з якими діти вступають у доросле життя, позостануться чи не назавжди.

Будь-яка форма жорстокості показує дитині, що її не люблять і не потребують. І ця проблема, здається, росте. Як говориться у німецькій газеті «Вельт», «дедалі більше дітей виростають соціальними каліками». Там також написано: «Дітям бракує тепла родинного вогнища. На думку директора гамбурзького Дитячого центру [Ромайке Герда], у наші дні емоційний зв'язок між дітьми і батьками слабшає, або й взагалі втрачається. Такі діти не відчують турботи близьких людей, а їхнє прагнення бути захищеними ніколи не реалізується».

Діти, позбавлені права бути потрібними та любими, можуть озлобитись і мстити тим, хто не дбав про них, або зганяти лють навіть на усьому суспільстві. Принаймні десять років тому канадська спеціальна комісія у своєму звіті підкреслила потребу негайно вжити якихось заходів, аби відвернути втрату цілого покоління, яке «вважає, що суспільство ніяк не турбується про його долю».

Нелюбі й зайві хлопці та дівчата часом єдиний вихід, щоб позбутися своїх проблем, бачать у втечі з дому, але стикаються з іще гіршими труднощами в зачумлених злочинністю, наркоманією та розпустою містах. Наприклад, понад 20 років тому поліція підрахувала, що тільки в одному місті США живе 20 000 втікачів молодших 16 років. Їх назвали «продуктом розбитих сімей і жорстокості батьків-алкоголиків та наркоманів. Діти йдуть на вулицю і заробляють на життя, торгуючи своїм тілом, а згодом, побиті сутенерами і втративши почуття власної гідності, живуть у страху перед покаранням за непокору, якщо зважаться ухилитись від рекетирів». Прикро, але усі спроби змінити цю сумну ситуацію досі не увінчалися успіхом.

Діти, що ростуть у таких умовах, стають неврівноваженими дорослими і часто-густо нездатні належним чином виховувати власних дітей. Не звідавши щирого піклування і любові, вони виховують подібних до себе — дітей, що вважають себе зайвими і нелюбими. Один німецький політик сказав: «Діти, яких не люблять, стають дорослими, які ненавидять».

Звичайно, багато батьків намагаються як можуть запевнити своїх дітей у тому, що вони люблять і потребують їх. Батьки не тільки говорять про свої почуття, але й доводять їх ніжною турботою й особистою увагою, на що заслуговує кожна дитина. І все ж проблеми залишаються, а вирішити їх власними зусиллями батьки, безсумнівно, не в змозі. Наприклад, у деяких країнах через недосконалість економічного і політичного ладу діти не забезпечені належним медичним обслуговуванням, можливістю набувати відповідну освіту, нормально харчуватись, до того ж вони змушені

працювати і скніти у злиднях. Дуже часто їхнє становище погіршується через жадібність, корумпованість, егоїзм та байдужість дорослих.

Генеральний секретар ООН Кофі Аннан назвав деякі головні чинники проблем, з якими сьогодні стикаються діти. Він написав: «Досі мільйони дітей терплять від жахливих принижень, які приносить з собою бідність; сотні тисяч страждають через конфлікти й економічний хаос; десятки тисяч покалічила війна; ще більше осиротіли або померли від ВІЛ/СНІДу».

Але не все настільки погано! Такі органи ООН, як Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) та Всесвітня організація охорони здоров'я доклали великих зусиль для поліпшення долі дітей. Аннан зазначив: «Тепер більше дітей, ніж можна було очікувати навіть десять років тому, народжуються здоровими, дедалі більшій кількості дітей роблять щеплення; більше їх навчилося читати і писати; більше має можливість вчитися, бавитись і просто мати дитинство». Однак він застеріг: «Ще не час зупинятись на досягнутому».

Вони заслуговують на особливу увагу

Деяким дітям слід приділяти особливу увагу. На початку 1960-х років світ з жахом дізнався про народження у понад десяти країнах дітей-жертв талідоміду. Транквілізатор і снодійний препарат талідомід мав непередбачену побічну дію: вагітні жінки, які його приймали, народжували дітей із засохлими кінцівками або взагалі без них. Руки і ноги в таких дітей нагадували плавці.

Через сорок років найбільше дитячих каліцтв спричиняють міни *. За певними припущеннями, по цілому світі в землі лежить від 60 до 110 мільйонів вибухоспроможних мін. Щороку приблизно 26 000 людей гине або стає каліками, у тому числі багато дітей. З 1997 року, коли Джуді Вільямс нагородили Нобелівською премією миру за проведення кампанії за заборону мін, цій проблемі почали приділяти багато уваги. Але мінні поля існують і досі. Один німецький політик так висловився про спроби врятувати світ від мін: «Це все одно, що намагатись чайною ложкою вичерпати з ванни воду, коли вона тече туди з крана».

Ще одна група, котра потребує особливої уваги — це діти, які залишились без батьків.

Аби задовольнити потреби дітей, що залишились без батьків, створюють притулки для сиріт і системи усиновлення. Однак, на жаль, найрідше усиновлюють саме тих обділених долею дітей, які найбільше потребують цього — хворих, з розладами здатності навчатися, інвалідів чи дітей іноземного походження.

Існують організації, які заохочують окремих людей регулярно жертвувати гроші й у такий спосіб «усиновлювати» дітей, які живуть у менш багатих країнах. Пожертвовані гроші йдуть на освіту дитини та на необхідні витрати. За бажанням, ці люди для зміцнення стосунків можуть листуватися з дітьми та обмінюватись фотографіями. Цей спосіб, хоч і доволі ефективний, далеко не ідеальне вирішення проблеми.

Тому досить важливо, щоб дитина відчувала захищеність. Це дає впевненості, як в імператора. Вона фактично і є імператором – вона діє від своєї невинності, від своєї чистоти, від наявного зв'язку на рівні підсвідомості зі всесвітом.

Батьки бояться потакати дитині і намагаються зразу привчати до дисципліни, до дорослих порядків у суспільстві. Цього не слід боятися до року; цього слід боятися після двох років. І такі відчуття впевненості дитини дають їй по іншому (в спокої і якби розважливо) сприймати і приймати світ на рівних, як повноправний член суспільства. Цементация чи укріплення відчуттів впевненості і проходить майже остаточно від року до двох вже від своїх можливостей повзати, ходити, говорити, щось робити самому (це спостереження за своїми рухами рук, ніг, це спостереження і вивчення тіла матері, це спостереження за рухомими речами, це невідомі звуки. Такий плавний перехід дає спокійно включатися уму. Ось таке сприйняття і прийняття і дає можливість створити в дитині фундамент впевненості – це основа того, що цей індивідуум вже вмітиме (так це наш спільний процес навчання (батьків і дитини) впливати на обставини, вміти їх змінювати вже в дорослому житті. Так поступають люблячі батьки і діти легко вчаться пізнавати світ, бо вони відчувають цю любов душею, вони зміцнюють свою безпеку вість.

Не світ і обставини впливають на наші дії, бо якщо це навпаки, то це пряма ознака, що ми, батьки не подбали про відчуття впевненості. Тоді в нас буде рости, як той бурян, страх, розчарування, хандра на підставі самих маленьких змін у своїй надуманій самооцінці, своїй значимості і навіть у досить великих ситуаціях, коли людина на своїх очах втрачає друзів, знайомих, природніх об'єктів, у втраті матеріальних речей.

Ці події досить важко переносять люди, коли вони досить сильно прив'язуються до означених об'єктів. В нас раптово появляється страх, втрата безпеки. А цьому сприяє наше невміння готувати дитину. Ми пускаємо цей процес на самоплив. Так робити не можна, особливо до двох років. Далі батьки не мають змоги контролювати, та і необхідності в цьому не буде.

Однак нехтування з народження цими постулатами небажане, бо інакше в життя дитини приходять прояви суспільного облаштування. Вона травмується. В існування дитини вперше входить небезпека. Тепер дитині необхідно дихати, тепер вона плаче, коли почуває голод, коли почуває спрагу, коли почуває незручність. Вона починає стикатися з необхідністю в організації власного життя. Вона починає хвилюватися і щоб увійти в життя вона починає робити перші кроки. Якщо матері немає поруч, вона тривожиться. Вона мокра, вона плаче й плаче, і ніхто не чує. Тепер приходить напруженість, небезпека, вона стривожена відсутністю знайомих обставин і вона боїться втратити знайомого в образі матері.